

Yayın Geliş Tarihi: 22.10.2009
Yayına Kabul Tarihi: 24.09.2010

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Cilt: 12, Sayı: 1, Yıl: 2010, Sayfa:77-98
ISSN: 1302 - 3284

ÜÇ KİMLİKLİ BİR JÖN TÜRK AYDINI: Dr. İBRAHİM (ETHEM) TEMO (1865-1945)

Bilgin ÇELİK*

Özet

Dr. İbrahim Temo, Türk siyasi hayatının en önemli kişiliklerinden biridir. İttihat ve Terakki cemiyeti gibi Türk siyasi hayatında önemli bir yere sahip olan, dönemi ve sonrasını birçok yönü ile etkilemiş bir örgütün kurucusu olan İbrahim Temo, üç kimlikli özelliği ile dikkat çekmektedir; İstibdad karşıtı bir Jön Türk aydını (Osmanlı) olmanın yanı sıra, Arnavut milliyetçi örgütlerinin en önemlisi olan Başkim Cemiyeti'nin (Arnavut) kurucu ve yöneticisi olmuş, meşrutiyet sonrasında kurucusu olduğu İttihat ve Terakki'den dışlanması ve cemiyetin izlediği politikalar sonucunda meşrutiyet öncesinde cemiyetin Balkan teşkilatını kurduğu ve tabiiyetine geçtiği Romanya'ya (Romen) yerleşerek hayatını burada sürdürmüştür.

İbrahim Temo, örgütçü yapısı, fikirlerindeki kararlılık ve cesaret ile Jön Türk çevrelerinde saygı uyandırmış bir kişilik olarak kabul edilmektedir. Asker-i Tıbbiye'de başlayan örgütçülük faaliyetine, firar ettiği Romanya'da devam etmiş ve burada hem Cemiyetin Balkan teşkilatını kurmuş, hem de dağılık şekilde bulunan Arnavut cemiyetlerini Başkim (İttihat) çatısı altında toplayarak İttihatçı hareketin Romanya ve sonrasında Rumeli'deki Arnavutlar arasında yayılmasını sağlamıştır. Meşrutiyetin ilanı sonrasında ise Osmanlı Demokrat Fırkası'nı kurarak liderliğini üstlenmiş ve kuruluş hedefinden uzaklaştığını düşündüğü İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne karşı muhalefet yapmıştır.

Anahtar Kelimeler: İbrahim Temo, Jön Türk, İttihat ve Terakki, Balkan Örgütü, Romanya

---

* Yrd. Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Tınaztepe Kampüsü Buca/İzmir, bilgin.celik@deu.edu.tr

A YOUNG TURK INTELLECTUAL WITH THREE IDENTITIES: DR. IBRAHİM (ETHEM) TEMO (1865–1945)

Abstract

Dr. Ibrahim Temo was one of the most important characters of the Turkish political life. Ibrahim Temo, as the founder of Union and Progress, which had an important part in the history of Turkish political life, attracts attention with his three identities. Besides being a Turkish intellectual who was against tyranny, Temo was also the founder of the Baskim Society, which was one of the most important societies of the Albanian nationalist movement. Being isolated from the Union and Progress after the proclamation of the Second Constitutional Period, Temo settled in Romania, in where he formerly founded the Balkan branch of the society and entered in the Romanian nationality.

Temo was accepted as a reputable person in the Unionist environments with his organizer character that was full of brave and determination in ideas. After his years in the School of Military Medicine Temo continued his efforts as an organizer in Romania, to where he escaped, and there he founded a new society, Baskim, that gathered the disconnected Albanian societies under a unique name, and played an important role in spread of the Unionist movement in before Romania, and after among the Albanians. After the proclamation of the Second Constitutional Period, Temo founded the Ottomant Democrat Party and ran opposition against to the government of Union and Progress.

Keyword: *Ibrahim Temo, Young Turk, Union and Progress, Balkan Branch, Romania*